

A nővér

Nem mentem messzire. Megálltam a korhadt deszkák-
ból összeillesztett raktárnál, ahol a fűtőanyagot tartottam.
Faszén. A Tuto zárján kulcsommal kattintottam egyet vagy
kettőt, az ajtót kinyitottam, azonnal láttam, hogy nincs válto-
zás; nincs változás, mondtam. Zavart a beszédhibám. En-
nek tizenkét éve. Ellopták a téli tüzelőmet. Nem tudom, mit
hittem azt, hogy reggelre majd visszahozzák, talán viccből,
tettetve a meggondolatlanságot, vagy hogy gondolataimban
megzavarjanak, vagy talán hálából, amiért nem kiáltoztam,
nem vertem föl a házat, vagy, és ez a legvalószínűbb, vissza-
hozzák a tüzelőm reggelre, nyomorultságom a megenged-
hetetlen kínig fokozni, hogy szememnek se higgyek, el se
lopták. És ennek volt alapja, még ha ők nem is gondolták
így, mert én a következőképp reagáltam először: *Eeeltűnt a
tüzelő! Hülyeség. Eellopták a tüzelőm!*, mondtam reggel
dadogva. Hogy visszahozzák, az is hülyeség. Nem teszek
többet ilyen, hogy téli tüzelőt (faszén) vásárolok (olcsón),
gondoltam ott a kalyiba sötét, szénporos, kavicsos földjén
állva dermedten. Mert a meleget egyébként sem bírom, a
hőség számomra elviselhetetlen, sohasem viseltem jól, és
nem azért, mert *otthonmelegre* emlékeztet, a meleg szóról

nem jut eszembe az otthon, és fordítva, az otthon szóról sem jut eszembe a meleg, én inkább boszorkányságot sejtettem mindig is benne (a melegben), meg, a szentségit, különben sem lesz pénzem már rá. Én a reumámtól és az idegszabámtól eltekintve egészen jól érezhetném magam, gondoltam, csak ne törne rám minduntalan ez a fulladozó állathoz hasonló nyöszörgés, ami szörnyűséges akarattá váló fáradozásom eredménye, hogy vagy szólaljak meg, vagy hallgassak, de mindegyre akkor hallgatok el, mikor beszélnem kellene és mindegyre akkor szólalok meg, mikor csendben kellene maradnom, hát engedményt téve egyfelől a nyugtalanság, másfelől a neveltségesség hatalmának, üvöltök, vagy dadogva balanszírozom a hangokat nyelvemen. És van, mikor néma fájdalommal rándul a kitarás, mint amikor rávettek a többiek, akik már ismerték ezt a játékot, hogy nyaljam meg a szánkó vastalpát, hogy milyen finom, és persze érdemes megragadt rajta a hústapló, mert én megnyaltam, annak ellenére, hogy tudtam, mi következik, csak szerettem volna, ha egyszer bekövetkezik, szerettem volna, ha az idétlen vigyortól és a bosszúvágytól egyszer nem érzem a hideget. Nem szerettem a hideget soha. A múlt éjszaka nagyon hideg volt a szobámban. Fáztam. Ugyanakkor jobb a kedvem, figyeltem meg már nem egyszer, pontosabban növekszik iróniára való hajlamom, ha kicsit fázom. Most kicsit melegem van, gondoltam benn a faskamrában, éreztem a hó jó-tékonynak nevezhető közelségét, közvetlenségét, azt, hogy az a fehér tulajdonképpen sóvárgás a fekete színre. Az ég mohó, öreges bénasága ez, gondoltam, vagyis az egymásért kiállítás csábítássá fajulása. Mindazonáltal nem volt rossz meleg. De jó meleg se. Jó meleg nincs. Meleg van; meleg leginkább a trolibuszon, villamoson elszendvedett kánikula, amikor a műbőr üléshez tapad az ingen át a bőr, amikor látod egy nő hátát, az izzadságtól átlátszó blúz alatt a melltartó pántját, amint hónaljánál valamicskével lejjebb mélyen bele-süpped a húsba; hát ilyen hely ez, gondolod, verejték, por, szüntelen mozgás, semmi tréfa, vagy ha igen, akkor az is:

rossz tréfa. Ahogy az a fotelnek nevezhető ülőalkalmatosság, meg a dívány is annak bizonyult napra nap szobámban; az egyikben ülni, a másikban feküdni egyszerűen lehetetlenség volt, próbálkozni is csak undorral voltam képes, azzal a fajta undorral, ami nem a fizikum tiltakozása, nem a szégyenérzet bosszankodássá szelődése, hogy most úgyszem látnak, beleülhetnek feküdhetnek ezekben, nem ellen-szenv, hanem *szenvtelenség és kényszer*. Mást sem éreztem magamban, mint szenvtelenséget és kényszert. Az a szoba, ha azt mondom, nyomasztó volt, nem mondom jól; túl volt már azon, hogy ilyen sejtelmes benyomást tehessen az emberre, hacsak az aládúcolt, magas mennyezetről lelógó huszonötös égő nem, vagy a szerintem valaha papagájsárgára festett falakon előtűnő, szinte az egész felületen, nikotinszívű „díszvakolat”... Nem szoktam éjszakára meleget csinálni, nem szoktam este begyűjtani, ha egyáltalán szokásról lehet beszélni, mivel egyszer sem gyűjtöttem be. Estefelé egy nővér jön hozzám. Nem mindig, nem rendszeresen, de majd minden nap. Ilyenkor spontán gyógyulok, lobbanékony leszek és ordítok vele. Ilyenkor ordítok folyamatosan, vagy nagyon halkán, hogy alig hallatszik, kifejtem nézeteim tanulásról, turizmusról, templombajjárásról, televíziózásról, a tettről általában, a táncról, a tudomásulvételtől, hogy én ezekre már nem vagyok képes, és a tudatlanságról beszélek, ami bénít és ami viszont már tébolyító, mert gyáva lesz az egyébként is gyáva ember tőle, vagy inkább agresszív lesz az egyébként is agresszív ember tőle, és azt hiszi, valami valóságosat tesz, holott nem, csak a világ színéhez vagy fonákjához tesz valamit, és még hülyébb lesz, és ilyenkor már ordítok, ilyenkor már tudom, hogy nem beszélek a *tetemtoldóúrról*. A nővér, ezekből az esetekből következtetve egyre gyakrabban mondogatta: nem hiszem, hogy máskor érzéketlen vagy, hogy máskor jobban dadogsz. Én persze azt is tagadom, hogy bármi módon beszélek. Vacogni szoktam, az istenit, és nem dadogni!, kiáltom erre. Fázik ő is, begyűjt. Tudom, hogy hozott pálinkát, és egy kis ételt is.

Zenét hallgatunk. Van egy kazettám, amin Goethe verse, a „Margit a rokkánál” hallható húsz változatban, köztük olyan szerző megzenésítésében mint Schubert vagy Berlioz. Lefekszik velem, aztán elmegy valami sportegyesület pályájára röplabdázni. Éééjszaka?, kérdezem. Na ne csináld!, kiáltja, éééjszaka. És igaza van. Abszurd dolgot műveltem. Nőn soha semmit nem kértem számon. Nagy szégyen ez számomra, gondoltam, ami nem a rajtakapás utáni szégyen, hanem mintha egy és ugyanaz volna szégyenerzet és bűn. Ehhez jön még, méláztam ott a szinte üres raktárban, foltozott fehér vászonnadrágban, foszladozó flanellingben, igen-csak laza, zsiros szürke mellényben, szétmállott harisnyából levágott zokniban, kifűzött surranóban állingózva, ehhez jön még, gondoltam, mert ez *akkor* történt, hogy másnap ellopták a szenet, harmadnapra meg a lemezjátszót, a magneto-font, és a maradék pálinkát. Nem volt még hasonló élményben részem. A háziak a nap nagy részében nem voltak ott-hon. Sok dolguk lehet, gondoltam mindig. Ezalatt nem lótaszt meg futást értettem; az úgynevezett *alsóváros* egyik különösképp balsikerű szegletében, egy sugárút és egy zsákutcá sarkán roskadozó kétemeletes ház lakói, vagy inkább élvezeteg bérlői, gondoltam, nem ütik el sem munkával sem könnyelmű szokások betartásával idejük. Én e ház egyik magasföldszinti lakásának legbelsőbb szobáját béreltem; a ház ura, alacsony, zömök kígyóember, kit a legelvetemültebb kéjjel sem lehetne férfinek tekinteni, fizetésakor, az egyetlen bérletidő átadásakor úgy pislogott rám, mintha egy csehszlovákiai menekültre. Pontosabban: Szillovák, magyarul is tudó ééénekes vagyok, ami elképzelhetetlen, dadogtam neki egy napon. Ezután történt, hogy önkéntelen is kihallgattam őket. Az asszony, aki mindig nagyvirágos kartonpongyolát viselt, szülhetett vagy tizenkét gyereket, mert ötöt láttam mindig, ezek már felnőttek voltak. A többit eladta. Ezt onnan tudom, hogy, mondom, egyszer éppen a fürdőszobaként használt mosókonyhában voltam, ahonnan, hiába is volt két kijárata, nem mertem kijönni, mert az egyik ajtó a

lépcsőházba nyílt, a másik meg, amelyik előtt veszekedtek, a konyhába. Azt hallom, mondja ám az asszony a férjének na jól van na, túladtam a tizenkettediken is!... Erre a férj megnyugodhatott, mert oly reményteljes de szófukar „udvarlás” következett, amit csak egy látogató engedhetne meg magának sebtében, amint a mosdót és bidét rejtő spanyolfal mögött találja a hölgyet. Sötét, szürke blúz volt általában a nővéren, fonott, de fonhatatlan rövidségű szőke hajfürtök rakoncátlankodtak fülei mögött. Durva, feszes farmernadrágjában úgy ült a kályha és az ajtó közt egy háttámla nélküli széken, mintha alakja csupán önmagából emelkedne ki; ingatag lét, álmodozástól, álmoktól kétségbeejtő. Merevebben és lassabban járt a kelleténél, annál, amit izmos teste, szemének hallgatag vadsága és bizalmatlanságának igyekvő erőszakossága jelentett; hogy mindez nem kellett nekem. Viszolyogtam ettől a heves, ám mégis hosszútávra apelláló meneteléstől. Ott ácsorogtam a kövön, vagy a két ajtó között sétáltam, megfeledkeztem a borotválkozásról, arról a dalról, amit dúdoltam, és úgy mosolyogtam, mintha tetszene a dolog. Nem tetszett, plusz még odaégett a kávé is; a forró fém, a parázsló gumigyűrű szaga a legrosszabb szag a világon. Ez a szag vegyült a hetes mosatlan edények, a doh, az egérszar és a rosszul égő, vizes faszén szagával. Ha valami, ez a kiábrándító, gondoltam, olyan hatással van lélekre, felvett modorra egyaránt, hogy vagy szétrohasztja vagy magából vetkőzteti ki az embert. Hasonló hatással működött a kigyóember is, aki házasságkötések és társasutazások megszervezésével foglalkozott; a három fiúnak és a két lánynak szerzett időről időre feleséget illetve férjet. Illetve a már összeadott párokhoz keresett társakat a különböző nászutakra. A fiútestvérek ezenközben raboltak, fosztogattak, a lányok meg kint voltak az utcán; *jött a szpórcmen és járt a sztopvacs*. Mindjárt arra következtettem, hogy a családból valaki, vagy a család lopta el a tüzelőm. Annak a kis kopasznak lehetett az ötlete, amelyik puha, bíborszín olaszsapkát hordott és óriási, szürke, angolos tweed nagykabátot, és a legvak-

merőbbnek tűnt valamennyi közt. A szöveget nem értettem meg a maradék pálinkát, hogy az miért kellett nekik. Én könnyen sírvafakadok. Most is attól tartottam, ahogy mentem befelé, hogy összetalálkozom az asszonnyal, és mondom majd: megloptak, vagy: eltűnt a tüzelőm, és egyszerűen csak elsírom magam. De nem így történt. Nem mondtam senkinek semmit, és el sem indultam befelé. Igyekeztem úgy tenni, mint aki mindent tud, de mégsem vesz észre semmit. Ez végülis közel volt az igazsághoz. Persze, inkább ennek a fordítottja volt közel az igazsághoz, hogy mindent észrevettem, de semmit se tudtam. Nem tudom. Megtenni mindenestre nehéz volt, bármilyen komikusan hangozzék is, hogy megpróbálom úgy tenni, hogy nem szólok, de el se sírom magam. Semmi varázslatos, igaz, mégis úgy tűnt, el lehet így egy ideig lennem. Eeennek az a veszélye, dadogtam magamban, hogy hülyének nézzenek. Arra bizonyosan nem gyanakodnak, jó érzékkel, hogy valami nekik ártó titok, netán titkok áll hallgatásom mögött, vagy hogy gyámoltalanságom miatt sírnék; egyszerűen nem úgy néztem ki. Élni is akartam, meg meghalni is. *Csak nem úgy nézni ki, soha!*, gondoltam, *ez a szakmám*. Ezt mondtam a nővérnek is mindig; utálnám, ha színlelnem kellene. *Ez a veszély*, az élet haladatlan üteme, mintha csak egy kövületet lélegeztetne mind a két kezem. Elengedhetetlen a hanyatt fekvés, ezt éreztem. Lefeküdtem a fészerben az olajfoltos, mocskos földre, és merőn néztem főt, a szétrohadt szurkos szigetelőpapírok résein az eget. Nem alkonyodott, csak lassan feketedett keletről a levegő. Akárcsak tegnap este: Hát így állunk, gondoltam, a hülyeség szívélyes széllelkéseiben. Egy segítő kéz, vagy csak a szél, de szinte lélegzetnyi se, és kiejtek egy szót a számon; hopp. Hopp, mondtam akkor, hohohopp, eltűnt a tüzelő. Ezt mondtam a nővérnek is, mikor megérkezett. Jó ideig sikerült nyugodtnak maradnom, de a nővér annyira felizgatott, és annyira felháborított, hogy egész télen fájni fogok, mert már itt a tél, november, nem, december vége van,

egyik utolsó napja decembernek, pont ezek a fárasztó, elháríthatatlan napok karácsony előtt, hogy én is nyugtalan lettem, jobb is lesz, gondoltam, legalább örülünk egy kicsit, ha most átadom azt a kis szánt a nővérnek, amit két vagy három éve már tartogatok. Odaadtam, és, érdekes, egy idejétmúlt boldogság jeleit láttam arcán egy pillanatra, aztán mondta, hogy csomagoljak, holnap háromkor jön értem. Most öt körül lehet, gondoltam ott elterülve a sötétben, mocsanatlanul. Mindenesetre viszonyom, az egyébként sem felhőtlen viszonyom a háziakkal tényleg odáig fajult, hogy el kell hagynom a házat, ami rendkívüli kellemetlenség, a szobámat fel kell hogy számoljam, amit nagyrészt már megtettek a fiúk, kisemmiztek, mondhatnám, és ez önnön felszámolásomat, magam kisemmizését is jelenti, nem azért, mint ha olyan sokat számított volna az a szoba nekem, de a tévedés, hogy odaköltöztem, és a sok elviselhetetlen esemény vonzóvá tette. Azt semmiképp se reméltem, hogy én még egyszer, akár utoljára is, végigfűzzem magasszárú surranómat és fölvegyem a bőrkabátom. Nem is tettem. Ott lélegeztem egyenletesen. Nem mozdultam. Mit csinálsz, te mocsos disznó!?, rohant be a tweed nagykabátos, és elkezdett rugdalni, verni, és ezt hallva a többiek is kirohantak a házból a barakkba, és ütöttek, ütöttek, de nem védekeztem. Menjél te a kurva anyádba!, üvöltötte a legkisebbik, majd kihajigálta a cuccaimat a kapuhoz. Odavánszorogtam, s a szatyrok és bőröndök mellé leültem. Na, most mondjuk tudom, hogy élek, mondtam nevetve a szinte egyidőben érkező nővérnek, meg a kivételesen erre járó barátomnak. Meg kell gyűlöltetni magamat, ha nem akarom, hogy szánjanak. Nevettek. Szemben, az út túloldalán volt egy kocsmá. Bementünk. Nemsokára előtört belőle, a nővérből, az az érzés, hogy velem is törődjenek; az elhatalmasodó szomjúság, mint egy üres tökhéjpalackot, egyre szárazabbá és vakmerőbbé tette, de ez nem volt megalázó, hanem éppenséggel heroikus volt, ahogy e vágytól égő tekintete is: keserű, parancsoló és gú-

nyos... Förlált, és mint jóval később megtudtam, kiment a vasútállomásra, és a röplabdacsapatával elutazott külföldre. A barátom meg felszállt egy villamosra, és anélkül, hogy befizetett volna akár egy menetre is, hajnal négyig járt vele körbe meg körbe az alvó városban.

Budapest

Solymosi Bálint

